

Een kabinet van wethouders

Op 26 oktober 2017 werd het kabinet-Rutte III (VVD, CDA, D66 en CU) beëdigd. D66 levert zes bewindslieden, onder wie maar liefst vier vrouwen. Redacteur Marishka Neekilappillai sprak met twee van hen: Kajsa Ollongren en Ingrid van Engelshoven. Over het wethouder- en ministerschap, over de aanstaande verkiezingen en over de staat van Nederland.

Kajsa Ollongren
Leiden, 1967

Opleiding
Economie (1 jaar) en
Geschiedenis, Universiteit van
Amsterdam
Ecole Nationale d’Administration
(Parijs en Straatsburg)
Leergang Internationale
Betrekkingen, Instituut
Clingendael

Loopbaan
1992 – 2001
Beleidsmedewerker
Economische Zaken (EZ)
Hoofd Parlementaire Zaken EZ
2001 – 2007
Directeur Europese Integratie en
Strategie (EZ)
2005 – 2007
Plaatsvervangend directeur-
generaal Economische Politiek
(EZ)

Jullie zijn allebei wethouder geweest van een grote stad. In hoeverre kun je een wethouder met een minister vergelijken?
Kajsa – “In beide ambten ben je een politieke bestuurder die verantwoording aflegt aan de volksvertegenwoordigers. Toen als wethouder aan de gemeenteraad; nu als minister aan het parlement. Als wethouder is het vaak heel concreet waar je mee bezig bent. Als minister moet je soms over wetgeving en beleid nadenken op een hoger abstractieniveau. Een mooie illustratie daarvan is dat ik als minister van BZK verantwoorde-lijk ben voor het openbaar bestuur, terwijl ik als wethouder zelf onderdeel uitmaakte van het openbaar bestuur.”
Ingrid – “Het college van burgemeester en wethouders is inderdaad vergelijkbaar met de ministerraad. Je raakt als wethouder gewend om in hoog tempo veel besluiten te nemen, maar de besluiten die je als minister neemt, hebben meer impact en liggen meer onder een vergrootglas. Als wethouder heb je veel meer in de hand wanneer je wel of niet in de pers komt.”
Kajsa – “Ja, soms voelt het bijna als een glazen huis. Iedereen kijkt echt letterlijk met je mee. Vandaag heb ik bijvoorbeeld de ministerraad gehad. Je komt ’s ochtends aan, en dan staan er journalisten te wachten om je te bevragen over bijvoorbeeld een kwestie die in de kranten heeft gestaan. We gaan weg uit de ministerraad, en dan lopen we opnieuw langs journalisten die allerlei vragen aan je stellen. Er is erg veel belastingstelling voor hetgeen je als minister aan het doen bent.”
Ingrid – “Dat hogere abstractieniveau zie ik trouwens ook als een belangrijk verschil. Als wethouder in Den Haag hield ik mij bijvoorbeeld bezig met een universiteit die hier een ves-tiging heeft. Als minister van OCW ben je verantwoordelijk voor alle universiteiten in Nederland.”

Hoe neem je die lokale ervaringen als wethouder mee in je ministerschap?
Kajsa – “Dit kabinet heb ik wel eens een wethouderskabinet genoemd. Het is een enorm voordeel dat in het kabinet veel voormalig wethouders zitten. We weten allemaal hoe de besluiten die wij op landsniveau nemen effect op lokaal beleid kunnen hebben. Er wordt wel eens gezegd dat je in Den Haag een beetje op afstand staat, maar wij nemen als voormalig wethouders al die lokale ervaringen mee.”
Ingrid – “Het wethouderschap is een heel nuttig voortraject. Als minister ben ik bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het mbo-onderwijs. Als wethouder had ik regelmatig te maken met een ROC-instelling, waardoor ik weet hoe zo’n instelling werkt.”

Zie je jezelf primair als D66-politicus of als bestuurder?
Kajsa – “Allebei – het kan ook niet echt anders. Ik zit op deze plek, omdat D66 mij daarvoor naar voren heeft geschoven. Maar als je in deze stoel zit, dan moet je ook het algemeen belang vertegenwoordigen als bestuurder. Je wil de dingen doen die goed zijn voor Nederland; daarvoor hebben we het regeerakkoord waar we op terug kunnen vallen. Maar er zijn ook kwesties die niet in het regeerakkoord staan. Zowel de minister als de wethouder is een politieke

bestuurder. Je bestuurt omdat je politicus bent; dat is het rechtssysteem dat we hebben. Ik zal ook proberen om herkenbaar te zijn als D66’er. Overigens – als ik het niet probeer, dan ben ik het tóch. Heel veel standpunten waarin ik geloof, zijn standpunten waar D66 voor staat. Ik vind ook echt dat wij dankzij het onderhandelingsresultaat van het regeerakkoord meer dan genoeg herkenbaar zijn op onze portefeuilles als D66-bewindslieden.”
Ingrid – “Het feit dat je D66’er bent, zit zo in je genen dat ik niet het partijprogramma erbij hoeft te pakken om te kijken hoe D66 over een bepaalde kwestie denkt. Natuurlijk dien je de Kroon en ligt er een regeerakkoord, maar je zit op die plek omdat D66 deelneemt aan de coalitie. Iedereen verwacht ook dat je een zekere D66-kleur geeft aan je portefeuilles.”

“Er wordt wel eens gezegd dat je in Den Haag een beetje op afstand staat, maar wij nemen als voormalig wethouders veel lokale ervaring mee”
– Kajsa

Welk signaal geeft D66 af door de meeste vrouwe-lijke bewindslieden te leveren?
Kajsa – “Alexander heeft over de D66-bewindslieden wel eens gezegd: *ik ben voor kwaliteit gegaan, maar ik kon echt niet meer mannen vinden.*”
Ingrid – “Het signaal dat D66 hiermee geeft, is dat er genoeg vrouwen te vinden zijn, anders dan anderen vaak beweren. Ik ben ook minister van emancipatie. Ik vind dat je een zekere voorbeeldfunctie hebt om te laten zien – ook naar jonge vrouwen toe die voor een keuze staan – dat het dus kan. Het is heel erg leuk om beslissingen te nemen, en

belangrijk om economisch op eigen benen te staan. Die voorbeeldrol van vrouwen aan de top is belangrijk. Zeker ook in onze partij moeten we vrouwen blijven oproepen om je vinger op te steken om raadslid of bestuurslid te worden. Blijf niet aan de kant staan.”
Kajsa – “Ja, grijp de kans als je die krijgt. Aarzel niet teveel, doe het gewoon. Dankzij D66 zit in dit kabinet een redelijk aantal vrouwen. Gemengde teams zijn beter – het is een cliché, maar wel waar. Het kabinet is in allerlei opzichten nog geen afspiegeling van de maatschappij, maar langzaam bewegen we wel richting een betere afspiegeling.”

Het regeerakkoord heet *Vertrouwen in de toe-komst*. Hoe ziet dat vertrouwen er volgens jullie uit? Waar mogen we als samenleving trots op zijn?
Kajsa – “Nederland is een vooruitstrevend land waar heel veel ruimte is voor verschillende mensen en opvattingen. Vrijheid, tolerantie en internationale samenwerking passen goed bij Nederland. Dat komt onder andere omdat Nederland van oudsher een open land is geweest; dus ook mensen van buiten heeft aangetrokken die ondernemend en nieuwsgierig waren, want anders waren ze niet geko-men. Die mensen met verschillende wortels hebben hier altijd een warme ontvangst gehad, en hebben zich verder kunnen ontplooien. Als je door de eeuwen heen kijkt, dan heeft dat Nederland gekenmerkt, en ook gevormd.”
Ingrid – “Het is altijd goed om je te realiseren hoe goed dingen in Nederland geregeld zijn. We hebben goed onderwijs, goede huisvesting en heel goede gezondheids-zorg. Je mag zeggen wat je vindt. Er is hier heel veel ruimte om jezelf te zijn. Het is goed om dat te blijven beseffen. Natuurlijk zijn er ook altijd zaken die beter kunnen, en natuurlijk zijn er ook mensen die het minder goed heb-ben of die onzeker zijn over de toekomst. Maar over het algemeen gesproken gaat het heel erg goed met ons land. Uit onderzoek blijkt ook dat Nederlanders een van de gelukkigste volkeren ter wereld zijn.”
Kajsa – “En dat geeft ons land een voorsprong. Vervolgens heb je ook de verantwoordelijkheid om met die voorsprong

wereldwijd iets te doen. Meedenken en meebeslissen over hoe Europa nog beter kan functioneren, bijvoorbeeld. Er gebeurt echt heel veel in de wereld, en daarin moeten we onze rol willen spelen. Ik heb ook het gevoel – het gaat natuurlijk economisch wat beter – dat we nu wat meer over de dijken heen kijken, mee willen doen en onderdeel willen zijn van een oplossing voor de problemen die in de wereld bestaan. Of het nu gaat over de omgang met de Brexit, de versterking van de Europese Unie of allerlei onrust in de wereld. Ik zie het zelfvertrouwen terugkomen, en ik hoop dat wij als D66 in deze kabinetsperiode onze stempel hierop gaan drukken.”

“Ik vond het altijd ontzettend leuk om op straat en langs de deuren het gesprek aan te gaan met de kiezer”

– Ingrid

Op 21 maart vinden de gemeenteraadsverkiezingen én het raadgevend referendum over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) plaats. Veel mensen kijken naar de landelijke politiek, ook als het om lokale verkiezingen gaat. Welke tips hebben jullie voor onze lokale campagnevrijwilligers?

Ingrid – “Allereerst: door met heel veel vrijwilligers in je gemeente op de been te zijn, bereik je heel veel mensen met je eigen D66-verhaal. Daarom is het goed om te bedenken welke kwesties belangrijk zijn voor onze potentiële kiezers, en wat hen motiveert om naar de stembus te gaan. Ik vond het altijd ontzettend leuk om op straat en langs de deuren het gesprek aan te gaan met de kiezer. Vraag hen wat zij lokaal belangrijk vinden, en wat wij als D66 daar lokaal in kunnen betekenen.”

Kajsa – “Het feit dat wij als D66 er altijd in slagen om heel zichtbaar te zijn in de gemeenten gedurende de hele campagne – zeker in de laatste fase – met een optimistische en herkenbare boodschap, is volgens mij het allerbelangrijkste. Ik zou heel graag alle vrijwilligers willen oproepen om vol energie en met je eigen verhaal – precies wat Ingrid zegt, het verhaal dat past bij jouw gemeente – de straat op te gaan. En natuurlijk, wat er landelijk gebeurt, interfereert altijd met lokale verkiezingen. Er zullen tijdens de campagne dus ook zeker mensen zijn die je vragen stellen over de Wiv of over het referendum (zie pagina hiernaast). Het zou dan fijn zijn als je daar een antwoord op kunt geven. Maar: je bent er om campagne te voeren voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dus kom in zo’n gesprek vooral terug op je eigen agenda, en wat jij als D66’er wil helpen realiseren in jouw dorp of stad. Dat is volgens mij de kern van de campagne die wij allemaal gaan voeren. Als we de energie vasthouden die we ook bij de vorige verkiezingen hebben gezien, dan heb ik daar alle vertrouwen in.” ■

Ingrid van Engelshoven
Delfzijl, 1966

Opleiding

Beleids- en bestuursweten- schappen, Radboud Universiteit Nijmegen
Nederlands recht, Universiteit Leiden

Loopbaan

1989 – 1996
Beleidsmedewerker Tweede Kamerfractie D66
Secretaris D66-fractievoorzitter Thom de Graaf
1997 – 2001
Consultant Pauw & van Spaendonck
2001 – 2004
Hoofd strategie-afdelingen, ministerie van Verkeer en Waterstaat
2004 – 2008
Directeur Stichting Verantwoord Alcoholgebruik (STIVA)

2007 – 2013
Partijvoorzitter D66
2008 – 2010
Senior adviseur bij Dröge & van Drimmelen.
2010 – 2014
D66-wethouder (Onderwijs en Dienstverlening), gemeente Den Haag
2014 – 2017
Locoburgemeester en D66-wethouder (Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs), gemeente Den Haag
2017
Tweede Kamerlid voor D66
2017 – heden
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

